

Kunnskapsdepartementet  
Postboks 8119, Dep  
0032 OSLO

**Deres ref:**  
**Vår ref:** 08/2-3/HIR  
**Dato:** 14.01.2008

## **Høring: KD - Forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven om godkjenningsordning for personer med utellandsk lærerkompetanse/ Utkast til høringssvar**

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i bestemmelsene om krav for tilsetting av lærere a) med kvalifikasjoner fra land utenfor EØS og EFTA (i høringssaken nevnt som "andre land"); b) lærere fra EØS-land og EFTA (Sveits)

Høringsutkastet fremmer forslag og ber om tilbakemelding på følgende tre områder:

- Utdanningsdirektoratet foreslås som sentral godkjenningsinstans for lærere både fra andre land og fra EØS- og EFTA-områder.
- Hvordan direktiv 2005/36/EF (som spesielt dreier seg om lærergodkjenninger av statsborgere fra EØS-land og Sveits) kan gjennomføres på grunnopplæringsens område.
- Kvalifikasjoner i norsk språk - sentral eller lokal vurdering språkferdigheter i norsk.

### **Utdanningsdirektoratet som sentral godkjenningsinstans.**

**KIMs standpunkt:** KIM går sterkt inn for en sentralisert godkjenning. Vi foreslår at den sentrale godkjenningsinstansen er NOKUT i samarbeid med utdanningsdirektoratet. Dette fordi NOKUT for det første er sentral godkjenningsinstans for all annen utenlandsk utdanning og for det andre at mange med faglærerbakgrunn også vil kunne være kvalifisert i forhold til andre sektorer av arbeidsmarkedet enn skolen.

**Begrunnelse:** Forslagene om sentralisering som fremmes i høringsutkastet er på linje med synspunkt som tidligere har vært fremmet fra KIM. Tydeligst har KIM uttalt seg i forbindelse med Brautasetutvalget sitt arbeid med problemstillinger knyttet til høyere utdanning og som munnet ut i rapporten Godkjenning og godskriving av høyere utdanning i Norge. Her ga KIM et innspill den 27.03.2007.

KIM har vært særlig kritisk til at godkjenningen av utenlandsk utdanning generelt og dermed også lærerutdanning i dag er opp til det enkelte lærested å avgjøre. KIM har videre vært spesielt kritisk

---

KIM er et regjeringsoppnevnt rådgivende utvalg bestående av leder og 34 medlemmer fra innvandrorganisasjoner, forvaltningen og politiske partier. Kontaktutvalgets 17 innvandrerepresentanter utgjør Innvanderforumet. Når Kontaktutvalget avgir høringsuttalelser, er det Innvanderforumet som uttaler seg. Representanter for forvaltningen og politiske partier i Kontaktutvalget deltar i diskusjonen i høringssaker men ikke i realitetsbehandling av høringssvaret

til at nåværende bestemmelser om lærerkompetanse ikke skiller mellom generelt å være kvalifisert og egnet for læreryrket og det å bli konkret vurdert for tilsetning i en stilling. Som resultat har vi gjennom årene stadig fått melding om hendelser som oppfattes som tilfeldige og vilkårlige. Samme person har kunnet få godkjenning og lærertilsetning ett sted og underkjenning og avslag et annet sted.

KIM er derfor tilfreds med forslaget fra departementet om en sentral godkjenningsinstans for lærere både fra andre land og fra EØS- og EFTA-områder, men kan ikke se noen god begrunnelse for hvorfor denne godkjenningsinstansen skal være Utdanningsdirektoratet. Hvis departementet står fast ved sitt forslag om Utdanningsdirektoratet, har KIM forventninger om en aktiv kompetanseoppbygging på feltet – i samråd med NOKUTs godkjenningskriterier.

Vi forstår at som medlem av EØS og EFTA, vil Norge ha særskilte forpliktelser overfor EØS- og EFTA-borgere. Men KIM etterlyser på en rekke samfunnsområder bedre harmonisering mellom ordninger som berører disse borgere og borgere av andre land. Det er derfor bra at også andre land inkluderes som ansvarsområde for en sentral godkjenningsinstans.

### **Direktiv 2005/36/EF - hvordan gjennomføre på grunnopplæringens område?**

**KIMs standpunkt:** KIM mener dette direktivet er grundig og bra, men for byråkratisk i sin nåværende form. Det bør forenkles. KIM har to forbehold:

- 3) Direktivet bør utvides til å omfatte lærere fra andre land
- 4) KIM går ikke inn for departementets forslag uten at direktivets godkjenningskriterier samkjøres med NOKUTs regelverk for godkjenning av utenlandsk høgere utdanning.

**Begrunnelse:** Sentralt i direktivet er at det skal fortas en totalvurdering av yrkeskvalifikasjoner for personer fra EØS- og EFTA-områder. Meningen er å sikre at personer som bla. har kvalifisert seg i et annet EØS-/EFTA-land, ikke skal diskrimineres i forhold til lærere i vertslandet. Når det gjelder en sammenlikning av utdanninger mellom medlemslanda, legger direktivet opp til at alle utdanninger skal kunne grupperes i fem ulike nivåer (S. 5 i høringsutkastet).

Med erfaring og praksis forankret i én sentral godkjenningsinstans, inneholder direktivet føringer som bedre enn i dag vil kunne sikre en rettferdig og likeverdig vurdering av aktuelle kandidaters faglige og personlige egnethet for læreryrket.

KIM har særlig to forbehold til et så kravspesifikt direktiv som dette. For det første mener vi at direktivet bør utvides til å omfatte lærere fra andre land. For det andre mener vi at godkjenningskriteriene må samkjøres med NOKUTs arbeid med godkjenning av utenlandsk høgere utdanning. Uten en slik samkjøring tror vi departementets forslag om kun Utdanningsdirektoratet som godkjenningsinstans fort kan oppfattes som proteksjonistisk og diskriminerende overfor en yrkesgruppe som til dags dato ofte har hatt svært trange forhold innen norsk utdanningssektor. Dessuten tror vi at mangel på samkjøring vil skape merarbeid og byråkrati hvis en arbeidstaker kanskje ønsker eller blir nødt til å bytte arbeidsfelt.

### **Kvalifikasjoner i norsk språk.**

**KIMs standpunkt:** KIM krever at alle lærere med utenlandsk utdanning får norskopplæring etter sentraliserte krav. Den enkelte skal gis mulighet til høyeste ferdighetsnivå i norsk språk (gjennom Bergenstesten eller nivå 3 fra universitetenes opplæringstilbud). Dette av respekt for arbeidstakeren som en velfungerende kollega og lærer. KIM mener det er diskriminerende praksis hvis myndighetene tar lett på krav om å stå best mulig rustet til å fungere både som kollega og lærer for en ofte flerspråklig elevgruppe der det er svært viktig at læreren er dyktig til å formidle

fag forståelig på et høyt nivå. En lokal vurdering av språkferdigheter bør kun gjelde unntaksvis. Dette fordi vi erfaringsmessig opplever at regionene i Norge som regel ikke kan tilby norskopplæring på et høyt nok nivå.

**Begrunnelse:** Departementet går inn for å beholde dagens ordning med desentralisert godkjenning av kunnskaper i norsk. Ansvaret tilrådes – som i dag – å ligge hos tilsettende myndighet. Med referanse til den debatten som pågår i mediene i disse dager om kunnskapsnivået i norsk skole, mener KIM at departementets holdning i dette høringsutkastet svakt. På samme måte som det stilles krav til faglige ferdigheter og egnethet, mener KIM at det må stilles høye krav til språklige ferdigheter i norsk. Kravene må være tydelige og ikke overlates til lokal tilsettende myndighet.

KIM betrakter det som innlysende at en sentral komponent i det å være faglig kvalifisert og egnet, spesielt handler om lærerens evne til å kommunisere sine kunnskaper. Særlig må dette gjelde hvis læreren ikke har norsk som morsmål. KIM anser det som selvsagt at skolen krever at alle lærere skal kunne evne å kommunisere fag med og til en elevgruppe som i dag har bakgrunn fra mange ulike miljøer og språkområder – annet enn norsk. Elevene og deres foresatte skal forvente å bli møtt med lærere som formidle fag på et godt, korrekt og forståelig norsk språk – det språket som alle har felles.

KIM mener generelt at når en person er vurdert som kvalifisert som lærer, skal flest mulig skal ha likeverdige muligheter til et bredt aspekt av stillinger i norsk skole, tilsvarende den enkeltes kvalifikasjoner. Høye krav til språkferdigheter vil være avgjørende for å kunne framstå som en likeverdig og like kvalifisert kollega og yrkesdeltaker. Vi har forventninger om at myndighetene på en helt annen måte enn i dag legger til rette for at den enkelte kandidat blir tilbudt en kvalifisert, rask og målrettet opplæringspakke med avsluttende og tellende eksamen. Ferdighetsnivået må omfatte alle sider ved norsk språk som minimum dokumenterer høyeste nivå i norskspråklige ferdigheter (Bergenstesten) eller nivå 3 i forhold til universitetenes krav. Vi mener Språkprøven (mellomnivået) - som er mest vanlig at tilbys i den regionale, kommunale norskopplæringa, har for lavt vanskenivå i tillegg til at får tilbakemeldinger på et svært varierende nivå på undervisningen som tilbys.

#### **Forslag til endringer i forskriftens tekst.**

KIM mener at teksten for § 14-6/sjette ledd, bør forenkles og foreslår følgende:

”I tillegg til å krevje fagleg godkjenning frå Utdanningsdirektoratet, skal arbeidsgjevar før tilsetting av personar både frå EØS-land, Sveits og andre land, stille krav om tilfredstillande kunnskapar, dugleik og innsikt i norsk språk og i norske samfunnsforhold og skoleforhold.”

**KIM mener** at kravene i § 14-7 kan utvides med ett punkt – krav til norskkunnskaper. Søker skal gis hjelp og mulighet til å kunne legge fram bevis på at vedkommende har bestått Bergenstesten (høyeste kravnivå i norsk språk) eller nivå 3 på den norskopplæringen som tilbys på universitetene.

#### **Forslag til ny gjennomgåing av tanke og ordlyd i tekst.**

Teksten i §14-8/ tredje ledd (som gjelder for personer fra EØS-og EFTA-område) gir rom for tolking og usikkerhet. KIM mener teksten bør gjennomarbeides bedre.

I utkastet foreslår departementet krav om pørveperiode – på visse vilkår – på høyst tre år eller at vedkommende lærerkandidat består en prøve som tester egnethet. Dette til tross for at personen tilfredsstiller kravene som listes opp i andre ledd.

**KIM mener** tre år er altfor lang tid. Vi etterlyser en begrunnelse for dette kravet. Som en regel mener vi at seks måneders prøvetid må gjelde – som er vanlig praksis i arbeidslivet.

De øvrige kravene som listes opp mener vi bør kunne dekkes av kravene som listes i andre ledd med sine fem nivåer for godkjenning.

#### **Sluttkommentar.**

**KIM mener** det er bra med en sentralisering for godkjenning av utenlandsk lærerutdanning. På visse vilkår støtter KIM departementets forslag til endring av forskrift i opplæringsloven. Vi begrunner vilkårene i fire punkter:

- 1) KIM går inn for at godkjenning av høyere utdanning bør skje på færrest mulige steder. Derfor går vi inn for NOKUT som sentral godkjenningsinstans, men i samarbeid med Utdanningsdirektoratet.
- 2) Departementet må legge opp til like strenge krav til kvalifisering i norsk språk som i forhold til faglige kvalifikasjoner og ferdigheter. I alle forhold må gjelde likeverdighet. KIM betrakter språklige kvalifikasjoner som et nøkkelpunkt hva gjelder en verdig situasjon i utøvelse av læreryrket. KIM har som standpunkt et forventet maksimalt språklig kvalifiseringsnivå for alle innvandrere med høyere utdanning og som blant annet ønsker å arbeide i en så krevende sektor som skoleverket.
- 3) Foreslått sjettede ledd i § 14-6 bør forenkles.
- 4) Foreslått tredje ledd i § 14-8 bør omarbeides om eller muligens fjernes.

Med vennlig hilsen



Rita Kumar  
Utvalgsleder

Saksansvarlig:  
Hilde Roald  
Rådgiver